

معاشري جون غلط رسمون ۽ اجايا ڏهاڙا

25-October-2018

هفتيوار سنٽن پري اجتماع ۾ ٿيڻ وارو
سنٽن پريو بيان

(For Islamic Sisters)

هر مبلغ بيان ڪرڻ کان پهريان گهٽ ۾ گهٽ تي پيرا پڙهي
 اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
 اَمَّا بَعْدُ فَاَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ط

معاشري جون غلط رسمون ۽ اجايا ڏهاڙا

وَعَلَىٰ اِلٰكَ وَاَصْحٰبِكَ يَا حَبِيْبَ اللّٰهِ
 وَعَلَىٰ اِلٰكَ وَاَصْحٰبِكَ يَا نُوْرَ اللّٰهِ

الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ
 الصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللّٰهِ

دُرُودِ شَرِيْفِ جِي فَضِيْلَت

رسول اڪرم صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جو فرمان عالیشان آهي: منهنجو جيڪو
 اُمّتي اخلاص سان مون تي هڪ ڀيرو دُرُودِ پاڪ پڙهندو الله پاڪ ان تي ڏھ
 (10) رحمتون نازل فرمائيندو، ان جا ڏھ (10) درجا بلند فرمائيندو، ان جي لاءِ ڏھ
 (10) نيڪيون لکندو ۽ ان جا ڏھ (10) گناھ مٽائيندو۔ (سنن كبير، ڪتاب عمل اليوم... الخ،
 باب ثواب الصلاة... الخ، 21/6، حديث: 9892)

میری زبان تَر رہے زُکْر و دُرُود سے بے جا ہنسون کبھی نہ کروں گُفْتُو فُضُول

صَلُّوْا عَلٰى الْحَبِيْبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلٰى مُحَمَّدٍ

پياريون پياريون اسلامي پيڙيون! ثواب حاصل ڪرڻ خاطر بيان ٻڌڻ کان پهريان سنيون
 سنيون نيتون ڪري وٺون ٿيون. فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: «نَبِيَّةُ الْمُؤْمِنِ خَيْرٌ مِّنْ
 عَمَلِهِ» يعني مسلمان جي نيت ان جي عمل کان بهتر آهي.

(المعجم الكبير، سهل بن الساعدي... الخ ج 6، ص 185، الحديث: 5942)

۾ مدني ڳل: (1) بغير سني نيت جي ڪنهن به نيڪ عمل جو ثواب ناهي ملندو.
 (2) جيتريون سنيون نيتون وڌيڪ، اوترو ثواب به وڌيڪ.

بيان ٻڌڻ جون نيتون

نگاهون جهڪائي پوري توجه سان بيان ٻڌندس ❀ ٿيڪ لڳائي ويهڻ
 بدران علمِ دين جي تعظيم خاطر جيترو ٿي سگهيو ٻئي گوڏا وڇائي ويهندس

✽ ضرورت پوڻ تي ٻين اسلامي پيڻن جي لاءِ سرڪي جاءِ ڪشاده ڪندس
 ✽ ڏکو وغيره لڳو ته صبر ڪندس، گهروي ڏسڻ ۽ اٽڪڻ کان بچندس ✽
 صَلُّوا عَلَي الْحَبِيبِ! اُذْكُرُوا اللَّهَ، تُوْبُوا اِلَى اللَّهِ! وغيره ٻڌي ثواب ڪمائڻ ۽ صدا لڳائڻ
 واريءَ جي دل جوئي جي لاءِ آهسته آواز سان جواب ڏيندس ✽ بيان کان پوءِ
 پاڻ اڳتي وڌي سلام، مصافحو ۽ انفرادي ڪوشش ڪندس- دوران بيان موبائل
 جي غير ضروري استعمال کان بچندس، نه بيان ريكارڊ ڪندس نه ئي ٻئي
 ڪنهن قسم جو آواز چو ته ان جي اجازت ناهي، جيڪو ڪجهه ٻُڌندس، ان کي
 ٻڌي ۽ سمجهي ڪري ان تي عمل ڪرڻ ۽ ان کي بعد ۾ ٻين تائين پهچائي
 نيڪي جي دعوت عام ڪرڻ جي سعادت حاصل ڪندس.

صَلُّوا عَلَي الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَي مُحَمَّدٍ

پياريون پياريون اسلامي پيڻون! اِن شَاءَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ! اڄ جي بيان ۾ اسان ”معاشري
 جي رسمن“ مان ڪجهه بُرين رسمن جي باري ۾ ٻڌنديون سين- مصر ۾ هڪ غير
 اسلامي ۽ انسانيت کي تڪليف ڏيندڙ رسم وڌي عرصي کان جاري هئي، اها
 رسم ڪهڙي هئي ۽ ان جو خاتمو ڪيئن ٿيو؟ صفر جي مهيني بابت به ڪوڙ
 غلط ڳالهيون ۽ رسمون ماڻهن ۾ عام آهن، انهن جي باري ۾ علماءِ دين جا
 ارشاد به ٻڌنديون سين، شادي وهانءُ جي موقعي تي غير شرعي رسمن جي
 نشاندهي ڪئي ويندي، حضور داتا گنج بخش رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ ۽ اَمْرُ عَطَارِ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهَا
 جو مختصر تعارف به پيش ڪيو ويندو- الله ڪري ته اسان سڄو بيان ڌيان سان
 ٻڌڻ ۾ ڪامياب ٿي وڃون-

صَلُّوا عَلَي الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَي مُحَمَّدٍ

فاروق اعظم بينل پاڻي کي جاري ڪري ڇڏيو

أميرِ اهل سنت، باني دعوتِ اسلامي حضرت علامه مولانا محمد الياس عطار
 قادري رضوي دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيه پنهنجي رسالي ”ڪراماتِ فاروقِ اعظم“ ۾ هڪ
 حڪايت نقل فرمائن ٿا: جڏهن مصر فتح ٿيو ته هڪ ڏينهن مصر وارن حضرت

سيڏنا عمرو بن عاص رضى الله تعالى عنه کي عرض ڪيو: اي امير! اسان جي درياءَ نيٺ جي هڪ رسم آهي جيستائين ان رسم کي ادا نه ڪيو وڃي درياءَ ناهي وهندو. حضرت سيڏنا عمرو بن عاص رضى الله تعالى عنه پڇا ڪيائين: ڪهڙي رسم؟ چيائون: اسان هڪ ڪنواري چوڪريءَ کي ان جي والدين کان وٺي سهڻي لباس ۽ قيمتي زيورن سان سينگاري درياءَ نيٺ ۾ وجهدا آهيون. حضرت سيڏنا عمرو بن عاص رضى الله تعالى عنه فرمايو: اسلام ۾ هرگز ائين نٿو ٿي سگهي ۽ اسلام پراڻي بيهودا رسمن کي ختم ڪندو آهي. پوءِ جڏهن اها رسم روڪي وئي ته درياءَ جي وهڪري ۾ گهٽتائي ٿيندي وئي، ايستائين جو ماڻهن اتان وڃڻ جو ارادو ڪيو. اهو ڏسي حضرت سيڏنا عمرو بن عاص رضى الله تعالى عنه امير المؤمنين، خليفه ثاني، حضرت سيڏنا عمر بن خطاب رضى الله تعالى عنه جي خدمت ۾ سڄو احوال لکي موڪليو، پاڻ رضى الله تعالى عنه جواب ۾ لکيو: توهان نيڪ ڪيو، بيشڪ اسلام اهڙين رسمن کي ختم ڪندو آهي. منهنجي هن خط ۾ هڪ چئي آهي، ان کي درياءَ نيٺ ۾ وجهي ڇڏجو. حضرت سيڏنا عمرو بن عاص رضى الله تعالى عنه وٽ جڏهن امير المؤمنين جو خط پهتو ته انهن اها چئي انهيءَ خط مان ڪڍي ته ان ۾ لکيل هو: ”اي درياءَ نيٺ!“ جيڪڏهن تون پاڻ وهندو آهين ته نه وهه ۽ جيڪڏهن توکي الله تعاليٰ جاري فرمائيندو آهي ته مان الله پاڪ کي عرض ڪيان ٿو ته توکي جاري فرمائي.“ حضرت سيڏنا عمرو بن عاص رضى الله تعالى عنه اها چئي درياءَ نيٺ ۾ وڌي ته هڪ رات ۾ سورهن (16) گز پاڻي وڌي ويو ۽ اها رسم مصر مان بالڪل ختم ٿي وئي.

(ڪرامات فاروق اعظم، ص 15، 10، العظمه لامام اصبهاني، ص 318، رقم: 920، ملخصاً)

چاپڻ توڻاڻارون سے اپنے، کايائى پلڻڊوڻ دنيا کي
 يه شان هه خدمت گارون کي، سردار کا عالم کيا هوگا

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

پياريون پياريون اسلامي پيڻرون! ٻٽو اوهان! ڪائنات جي وجود ۾ اسلامي تعليمات جو نور پڪيڙجڻ کان اڳ ۾ ڪهڙين ڪهڙين عجيب ۽ غريب، دردناڪ ۽

غير شرعي رسمن ۽ خرابين معاشري کي پنهنجي وڪڙ ۾ ورتو هو، مثال طور جڏهن درياءَ نيٺ سڪڻ لڳندو هو ته مصر جا ماڻهو هر سال هڪ نوجوان چوڪريءَ کي زيورات سان سينگاري ان کي دريا جي نالي قربان ڪندا هئا يعني دريا ۾ لوڙهيندا هئا ۽ اهو باطل نظريو قائم ڪري ورتو هو جو جيڪڏهن ائين نه ڪيو ويو ته درياءَ نيٺ سڪي (Dry) ويندو، پر قربان تڃي! نگاهِ نبوت سان فيض ماڻيندڙ، بارگاهِ رسالت مان تعليم ۽ تربيت حاصل ڪندڙ امير المؤمنين حضرت سيدنا عمر بن خطاب رضي الله تعالى عنه تي! جن جي ڪري سالن کان جاري ان جاهليت پري ۽ شرمناڪ رسم جو هميشه جي لاءِ خاتمو ٿي ويو-

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلِّ اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

پياريون پياريون اسلامي پيڻون! جهڙي طرح مصر وارن ۾ درياءَ نيٺ کي جاري رکڻ جي لاءِ بُري غير شرعي رسم جاري هئي، اهڙي طرح هن دؤر ۾ به ڪوڙ غلط قسم جا اعتقادات (عقيدا)، توهمات (وهم)، ناجائز رسمن ۽ غير شرعي تهوارن (Non Sharee Festivals) جي تباه ڪارين معاشري کي شريعت ۽ سنت کان پري ڪري تباهي جي ويجهو بيهاري ڇڏيو آهي-

اچو! ڪجهه ناجائز رسمن ۽ تهوارن جي باري ۾ ٻڌون ٿيون، جيئن

صفر المظفر جي مهيني جي بابت پڪڙيل بي بنياد خيال

دعوتِ اسلامي جي اشاعتي اداري مڪتبه المدينه جي ڪتاب ”بدشگوني“ ۾ آهي ته نحوست جي وهمي تصورن ۾ مبتلا ماڻهو صفر واري مهيني کي مصيبتن ۽ آفتن جي نازل ٿيڻ جو مهينو سمجهندا آهن خاص ڪري ان جون ابتدائي تيرهين (13) تاريخون، جنهن کي ”تيره تيزي“ چيو ويندو آهي، تمام گهڻيون منحوس سمجهيون وينديون آهن- وهي ماڻهن جو اهو خيال هوندو آهي ته صفر جي مهيني ۾ نئون ڪاروبار شروع نه ڪرڻ گهرجي، نقصان جو خطرو آهي، سفر ڪرڻ کان بچڻ گهرجي ايڪسيڊنٽ جو انديشو آهي، شاديون نه ڪريو، ڏيئرون نه اٿاريو، گهر برباد ٿيڻ جو امڪان آهي- اهڙا ماڻهو وڏو ڪاروباري لين دين (ڏيڻ وٺڻ) ناهن ڪندا، گهر کان ٻاهر اچ وڃ ۾ گهٽتائي ڪري ڇڏيندا آهن، ان گمان مطابق ته آفتون نازل ٿينديون آهن، پنهنجي گهر ۾ هڪ هڪ ٿانوَ ۽ سامان کي خوب چنڊيندا آهن، اهڙي طرح جيڪڏهن ان مهيني ۾ ڪنهن گهر جو

ڪو ڀاتي مري وڃي ته ان کي منحوس سمجهندا آهن ۽ جيڪڏهن ان گهراڻي ۾ پنهنجي چوڪري يا چوڪريءَ جي شادي جي تاريخ طئي ٿي ته ان کي توڙي ڇڏيندا آهن. تيره تيزي نالي سان اچن چئن (ڪابلي چئن) جو لنگر به ڪيو ويندو آهي. نياز فاتح ڪرڻ مستحب ۽ ثواب جو ڪم آهي ۽ هر قسم جي حلال کاڌي تي هر مهيني جي هر تاريخ تي ڏياري سگهجي ٿو پر هي سمجهڻ ته جيڪڏهن تيره تيزي تي فاتح نه ڏني ۽ اڃا چٽا پچائي نه ورهايا ته گهر جي ڪمائڻ وارن ماڻهن جو روزگار متاثر ٿيندو، اهي اجايا خيال آهن.

عربن ۾ صفر جي مهيني کي منحوس سمجهيو ويندو هو

جاهليت واري دؤر (يعني اسلام کان پهريان) به صفر المظفر جي باري ۾ ماڻهو اهڙي قسم جا وهمي خيال رکندا هئا ته هن مهيني ۾ مصيبتون ۽ آفتون گهڻيون ٿينديون آهن، اهڙي طرح اهي ماڻهو صفر جي مهيني اچڻ کي منحوس سمجهندا هئا. (عمدة القاري، ۱۱۰/۷، مفهوماً)

اعليٰ حضرت، امام اهل سنت مولانا شاه امام احمد رضا خان رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ كَانِ سوال ٿيو: ڇا مُحرم ۽ صفر ۾ نڪاح ڪرڻ منع آهي؟ ارشاد فرمايائون: نڪاح ڪنهن مهيني ۾ منع ناهي، اهو غلط مشهور آهي. (ملفوظات اعليٰ حضرت، ص 95)

حضرت علامه مولانا مفتي محمد امجد علي اعظمي رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ فرمائن ٿا: صفر جي مهيني کي ماڻهو منحوس سمجهندا آهن ان ۾ شادي وهانءُ ناهن ڪندا، چوڪرين کي ناهن اٿاريندا، اهڙن قسمن جي ٻين ڪمن کان به پرهيز ڪندا آهن ۽ سفر ڪرڻ کان پاسو ڪندا آهن، خاص ڪري صفر جون ابتدائي تيرهن تاريخون تمام گهڻيون منحوس سمجهيون وينديون آهن ۽ انهن کي تيره تيزي چوندا آهن، اهي سڀ جهالت جون ڳالهيون آهن. حديث ۾ ارشاد ٿيو ته: ”صفر ڪا شيءِ ناهي“ (بخاري، ڪتاب الطب، باب لاهامة، حديث: 5454، 36 / 4) يعني ماڻهن جو ان کي منحوس سمجهڻ غلط آهي. اهڙي طرح ذيقعدة جي مهيني کي به ڪجهه ماڻهو برو سمجهندا آهن ۽ ان کي خالي مهينو چوندا آهن اهو به غلط آهي ۽ هر مهيني ۾ 3، 13، 23، 8، 18، 28 (تاريخن) کي منحوس سمجهندا آهن، اها به لغو (يعني بيڪار) ڳالهه آهي. (بهار شريعت، 3/659)

اصل نحوست ته گناهن ۾ آهي

حڪيمُ الامت حضرت مفتي احمد يار خان نعيمي رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ فَرَمَائِنَ ثَا: اسلام ۾ ڪو ڏينهن يا ڪا گهڙي منحوس ناهي، ها ڪجهه ڏينهن برڪت وارا آهن۔ (مرآة المناجیح 484/5) تفسير رُوح البیان ۾ آهي؛ صفر وغيره ڪنهن مهيني يا مخصوص وقت کي منحوس سمجهڻ ڏرست ناهي۔ سڀني وقت الله پاڪ جا ٺاهيل آهن ۽ انهن ۾ انسانن جا عمل واقع ٿيندا آهن۔ جنهن وقت ۾ مؤمن ٻانهو الله پاڪ جي اطاعت ۽ بندگي ۾ مشغول هجي اهو وقت مبارڪ آهي ۽ جنهن وقت ۾ الله پاڪ جي نافرمانی ڪري، اهو وقت ان لاءِ منحوس آهي، حقيقت ۾ اصل نحوست ته گناهن ۾ آهي۔ (تفسير روح البیان، ۳/ ۲۲۸)

دن رات مسلسل هڪ گناهن کي تسلسل ڪرڻ ۽ ڪجهه تم هي ڪرڻا به نحوست نهين جاتي

صَلُّوْا عَلَي الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَي مُحَمَّدٍ

پياريون پياريون اسلامي پيڻون! معاشري جي ناجائز رسمن ۽ ڏهاڙن مان هڪ ”بَسَنَتِ مِيلُو“ به آهي۔ اهو ڏهاڙو توڙي جو غير مسلمانن جو ايجاد ڪيل آهي پر ديني علم کان دوري جي سبب مسلمانن ۾ به هاڻي هن ڏهاڙي کي ملهائڻ جو رواج زور پڪڙيندو پيو وڃي۔ ياد رکو! بَسَنَتِ مِيلُو ڪوڙ بڙائين ۽ بي حياتي جو مجموعو، وقت جو ضياع، پيسو برباد ڪرڻ جو ذريعو ۽ قيمتي جانن جي ضائع ٿيڻ، ڪيترن مسلمانن کي تڪليف ۾ وجهڻ جو سبب آهي۔ جيئن ته

بَسَنَتِ مِيلُو ۽ پَتَنگِ بازي جون آفتون

شيخ طريقت، امير اهل سنت حضرت علامه مولانا ابو بلال محمد الياس عطار قادري رضوي ضيائي رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ فَرَمَائِنَ ثَا جنهن جو خلاصو آهي ته: ❖ بَسَنَتِ مِيلُو هڪ گستاخ رسول جي يادگار آهي، ❖ بَسَنَتِ مِيلُو ۾ پَتَنگِ بازي جا مقابلا ٿيندا ۽ فحش ڪلام هلايا ويندا آهن ❖ بَسَنَتِ مِيلُو بي حياتي جو مجموعو آهي، ❖ بَسَنَتِ مِيلُو ۾ هر سال بيشمار ماڻهو ۽ ٻار چتن تان ڪرڻ، پَتَنگِ جي ڏور ڦاسڻ، بجلي جي تارن جي ڪرڻ يا مقابلي بازي دوران پاڻ ۾ جهيڙي جهتي ۾ موت جي وادي ۾ هليا ويندا آهن ❖ بَسَنَتِ مِيلُو جي سبب هر سال ڪيئي ماڻهو سڄي زندگي جي لاءِ معذور ٿي ويندا آهن، ❖ بَسَنَتِ مِيلُو ۾ هر سال ڪروڙين روپيا برباد ڪيا ويندا آهن، ❖ بَسَنَتِ مِيلُو ۾

هر سال ڪيئي ماڻهو پنهنجي جانين کان هليا ويندا آهن، الغرض بسنت ميلو بي شمار خرابين جو مجموعو آهي. الله ڪريم تمام مسلمانن کي بسنت ميلي جهڙي فضول ۽ بيهوده ڏهاڙن کان پري رهڻ ۽ ٻين کي به ان کان بچائڻ جي توفيق عطا فرمائي. (مدني مذاڪره قسط: ۹؛ يقين ڪامل کي برڪتين، ص ۲۶-۲۵ ملخصاً)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

پياريون پياريون اسلامي پيڻيون! اسان جي معاشري ۾ مڱڻي ۽ شادي جي موقعي تي مختلف رسمون ادا ڪرڻ جو تمام گهڻو رواج آهي، ۽ وري هر علائقي، هر قوم ۽ هر خاندان جون پنهنجون پنهنجون خاص رسمون هونديون آهن. جيئن ته اهي رسمون فقط عرف جي بنياد تي ادا ڪيون وينديون آهن ۽ ڪوبه ان کي فرض ۽ واجب تصور ناهي ڪندو ان ڪري جيستائين ڪنهن به رسم ۾ ڪابه شرعي قباحت نه هجي تيستائين ان کي حرام ۽ ناجائز نه ٿو چئي سگهجي. جيئن ته صدرُ الشريعه، بدرُ الطريقه حضرت علامه مولانا مفتي محمد امجد علي اعظمي رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ فرمائن ٿا: جنهن جو خلاصو هي آهي: ❖ اهي رسمون جن جي ادائينگي جي سبب شريعت جي خلاف ورزي نه ڪرڻي پوي ته اهڙين رسمن جي پابندي ڪرڻ ۾ شرعا ڪو حرج ناهي، ❖ چوڪريءَ جو ان تي وڃي ته ان جي جلد کان جلد شادي ڪرڻ ضروري آهي آهي ته جيئن فتني جو دروازو بند ٿي سگهي ❖ افسوس! معاشري کي رسمن ۽ رواج ايتري قدر قابو ۾ ورتو آهي جو بعض خاندانن ۾ شادي وهانءَ جي موقعن تي ناجائز رسمون ادا ڪرڻ نهايت ضروري سمجهيو ويندو آهي، پر انهن رسمن جي ادائينگي جي لاءِ انهن وٽ پيسو ناهي هوندو، تنهنڪري انهيءَ سبب کان اولاد جي شادين ۾ تمام گهڻي دير ڪندا آهن، ❖ ڪجهه ماڻهن کي شادي جي رسمن کي ادا ڪرڻ جو جنون ايتري قدر سوار هوندو آهي جو انهن رسمن جي ادائينگي جي لاءِ

مَعَاذَ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ وياح جي لعنت کي ڳلي لڳائيندا آهن. - (بهار شريعت، ۳/ ۱۰۴ ملخصاً)

اها شادي ٿي يا اعلان جنگ؟

ڪي ماڻهو شادي وهانءَ جي ناجائز رسمن کي پورو ڪرڻ ۽ ماڻهن کي ڏيکارڻ جي لاءِ وياح تي قرض ڪٽندا آهن، ❖ جنهن جو نتيجو اهو نڪرندو آهي ته زال مڙس ۾ لڙائي جهيڙو روز جو معمول بڻجي ويندو آهي، ❖ گهر هڻو ته اهو گهٽ پيسن ۾ وڪڻڻو پئجي ويندو آهي، ❖ ٻن خاندانن جي وچ ۾

نفرن جي ديوار بيهي رهندي آهي ۽ ڏسندي ڏسندي خاندان جا خاندان اڃڙي ويندا آهن، ❖ هن ۾ هرگز ڪو شڪ ناهي ته شادي وهانءَ هڪ خوشي جو موقعو هوندو آهي، ❖ پر ڪي ماڻهو خوشي کي آڙ ناهي شادي وهانءَ ۾ معاذ الله ڪيئي ناجائز ۽ حرام ڪم ڪندا ۽ غير شرعي رسمون ڪري الله پاڪ جي غضب کي اُپارڻ وارا ڪم ڪندا آهن، ❖ ياد رکو! خوشي جي موقعي تي الله پاڪ جي نافرمانِي ڪرڻ هرگز عقلمندن جو طريقو ناهي۔ (بهار شريعت ۱۰۶/۲، ملخصاً)

ڳائڻ وڃائڻ

پياريون پياريون اسلامي پيڙيون! عام طور ڪيئي گهرن ۾ هي رواج هوندو آهي ته شاديءَ جي ڏينهن ۾ مت مائت ۽ پاڙي جون عورتون گڏ ٿي ڪري ڏهل وڃائينديون آهن ۽ گيت ڳائينديون آهن، اهو حرام آهي جو پهريان ته ڏهل وڃائڻ ئي حرام، وري عورتن جو ڳائڻ، وڌيڪ اهو ته ان ۾ عورت جو آواز نامحرمن تائين پهچڻ ۽ اهو به ڳائڻ جو، جيڪي عورتون پنهنجي گهرن ۾ ڳالهائيندي وقت گهرن کان ٻاهر آواز وڃڻ کي برو سمجهنديون آهن، اهڙن موقعن تي اهي به شريڪ ٿي وينديون آهن، ڄڻ انهن وٽ ڳائڻ ڪو عيب ئي ناهي۔ ڪيترو به پري تائين آواز وڃي ڪوبه حرج ناهي ۽ پڻ اهڙن گانن ۾ جوان ڪناريون چوڪريون به شريڪ ٿينديون آهن۔ اهڙا شعر پڙهڻ ۽ ٻڌڻ ڪيتريقدر انهن جي دٻيل جوش کي اڀاريندا هوندا ۽ اخلاق ۽ عادتن تي ان جو ڪيترو اثر پوندو هوندو؟ اهي ڳالهيون اهڙيون ناهن جن جي سمجهائڻ جي ضرورت هجي يا ثبوت پيش ڪرڻ جي حاجت هجي۔ (ماخوذ از بهار شريعت، ۳/ ۱۰۵ ملخصاً)

مينديءَ جي رسم

مينديءَ جي رسم جيڪڏهن هن ڳالهه جو نالو آهي ته ڪنوار کي خاندان جون عورتون گڏجي لڳائڻ ته اهو جائز آهي۔ شريعت جي دائري ۾ رهي ڪري جيڪڏهن اها رسم ادا ڪئي وڃي ۽ ان جي علاوه به ڪا خرابي نه هجي ته ڪو حرج ناهي بلڪ نيڪ نيت سان هجي ته ثواب جو ڪم آهي۔ پر اسان وٽ عام طور تي جائز مينديءَ جي رسم جي صورت گهٽ ئي ٿيندي آهي۔ اسان وٽ جنهن کي مينديءَ چوندا آهن، اها ان رسم جو نالو آهي جو جنهن ۾ نوجوان چوڪريون سهڻا لباس پائي، هار سينگار ڪري، بي پرده ٿي بازارن ۽ گهٽين

مان ميندي جا ٿالهه ڪڍي گذرنديون آهن، پوءِ گهوت يا ڪنوار جي گهر وڃي نچڻ ڳائڻ جي ”پرائيوٽ“ محفل سڃاڻينديون آهن ۽ قسم قسم جي فتنن جو ذريعو بڻجنديون آهن۔ (تربيت اولاد، ص ۳۶، ۳۷)

ميوزيڪل فنڪشن

انهيءَ تي بس ناهي بلڪ هاڻي ته باقاعده ميوزيڪل فنڪشن جو بندوبست ڪيو ويندو آهي جنهن ۾ آلات موسيقي سان گڏ ڳائڻن ۽ ڳائڻين کان اسپيڪر تي گانا ٻڌا ويندا آهن ۽ ناچو عورتن جو ناچ ڏنو ويندو آهي ۽ تازيون وڄائي، انهن کي داد به ڏنو ويندو آهي۔ اهڙي قسم جي محفلن ۾ جن بي حياتين، بدڪارين ۽ اخلاق کان ڪريل ڳالهين جو مظاهرو ٿيندو آهي، انهن کي بيان ڪرڻ جي ضرورت ناهي۔ مَعَاذَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ! والدين، ڌيءُ پٽ، پيٽ پيءُ گڏجي اهڙين خوشين ۾ مست هوندا آهن ۽ ”حياءُ“ پري بيٺو شرم کان پاڻي پاڻي ٿي رهيو آهي۔ اهڙين ئي محفلن جي ڪري ڪيترائي نوجوان ڀٽڪجي ويندا آهن ۽ پنهنجو ڌن دولت برباد ڪري ويهندا آهن۔ (تربيت اولاد، ص ۳۷)

مڱڻيءَ جي رسم

مڱڻي شادي جي واعدي جو نالو آهي، پر ان موقعي تي به بيهوده رسمون ادا ڪرڻ تمام ضروري سمجهيو ويندو آهي جن مان هڪ اها به آهي ته چوڪرو پاڻ پنهنجي هٿن سان پنهنجي مڱينديءَ جي هٿ ۾ منڊي پرائيندو آهي۔ (تربيت اولاد، ص ۳۷) مرد کي مٿي ۽ ڏاڙهيءَ جي وارن کان سواءِ ميندي لڳائڻ ناجائز آهي، پر ڪافي گهوت پنهنجن هٿن کان علاوه پيرن تي به ميندي هڻندا آهن۔ (تربيت اولاد، ص ۳۷) بينڊ باجي وارا گهرايا ويندا آهن، جيڪي چچ جي اچڻ وقت پنهنجي فن جو مظاهرو ڪندا آهن ۽ ساز و آلات وڄائڻ جو گناه ڪٽڻ سان گڏوگڏ ستل مسلمانن ۽ مريضن کي تڪليف پهچائيندا آهن۔ (تربيت اولاد، ص 38)

جيڪڏهن اهو هجي ته خاندان وارا پاڻ ۾ ملن، پرڏي جي رعايت هجي ۽ ڪا خلافِ شرع ڳالهه نه ٿئي ته مڱڻيءَ ۾ حرج ناهي۔

ڪير پيارڻ جي رسم

ڪڏهن وري رخصتي جي وقت کير پيئارڻ جي رسم ادا ڪئي ويندي آهي، جنهن ۾ گهوت کي نامحرم عورتن جي جهرمت ۾ گهرايو ويندو آهي. ان جا دوست ان کي اهڙي موقعي تي اڪيلو ناهن ڇڏيندا ۽ ان سان گڏ هليا ايندا آهن پوءِ ڪا نامحرم نوجوان چوڪريءَ پنهنجي سهيلين جي جهرمت ۾ گهوت کي کير جو گلاس پيش ڪندي آهي ۽ پوءِ شور شرابو ڪندا آهن ۽ گهوت جا دوست نامحرم عورتن سان مذاق مسخري ڪندا آهن ۽ پوءِ آخر ۾ گهوت کان کير پيئارڻ جي معاوضي جو مطالبو ڪيو ويندو آهي، جيڪو عام طور تي ان جي حيثيت کان ڪيترائي ڀيرا وڌيڪ هوندو آهي، اهڙي موقعي تي بي پردگي کان سواءِ به ڪافي ڏکوئيندڙ منظر ڏسڻ ۾ ايندا آهن. (تربيت اولاد، ص ۳۸)

شادين ۾ آتش بازي

نچڻ باجا وڃائڻ آتش بازي حرام آهي، کير انهن جي حرام هئڻ کان واقف ناهي پر ڪيترائي ماڻهو انهن ڪمن جو ايترو ته اهمت ڪندا آهن جو اهي ڪم نه هجن ته ڇڻ شادي ئي نه ٿي بلڪ ڪي ته ايترا بي باڪ هوندا آهن جو جيڪڏهن اهي حرام ڪم نه ٿين ته ان کي غمي ۽ جنازي سان تشبيهه ڏيندا آهن. اهو خيال ناهن ڪندا ته هڪ ته اهو گناه ۽ شريعت جي مخالفت آهي ٻيو مال ضايع ڪرڻ ۽ ٽيون سڀ تماشائين جي گناه جو اهو ئي سبب آهي ۽ سڄي ميڙ جيترو ان تي گناه جو بار. آتش بازي ۾ ڪڏهن ڪپڙا سڙي ويندا آهن ڪڏهن ڪنهن جي گهر ۾ باه لڪي ويندي آهي ڪو سڙي ويندو آهي. مسلمان هئڻ جي حيثيت سان اسان تي لازم آهي ته پنهنجي هر ڪم کي شريعت جي مطابق ڪريون. الله پاڪ ۽ رسول الله صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي مخالفت کان بچون، انهيءَ ۾ ئي دين ۽ دنيا جي پلائي آهي. (بهار شريعت، ۱۰۶/۲، ملقطاً)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

8 مَدَنِي ڪمن مان هڪ مَدَنِي ڪم ”گهر درس“

پياريون پياريون اسلامي پيڙهن! شادي وهانءَ ۽ ٻين خوشي غمي جي تقريبات جي موقعن تي شريعت جي پيروي جو ذهن ماڻڻ ۽ دين ۽ دنيا جي ڪاميابي ۽ پلائي جي لاءِ عاشقان رسول جي مَدَنِي تحريڪ دعوتِ اسلامي جي مَدَنِي ماحول سان

وابسته رهو ۽ ذيلي حلقي جي 8 مدني ڪمن ۾ حصو وٺي پنهنجي علائقي ۾ سنتن جون ڏومون مڇايو. ذيلي حلقي جي 8 مدني ڪمن مان هڪ مدني ڪم گهر درس به آهي توهان سڀني اسلامي پيڙن کي گزارش آهي ته گهر ۾ مدني ماحول بڻائڻ جي لاءِ روزانو گهٽ ۾ گهٽ هڪ ڀيرو فيضان سنت جو درس ڏيڻ يا ٻڌڻ جي ترڪيب ضرور بڻايو (جنهن ۾ نا محرم نه هجن) امير اهل سنت دامت برڪاتهم العاليه جي تخريج شده رسالن مان به درس ڏئي سگهجي ٿو (دورانيو 7 منٽ آهي) اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ ۽ عَزَّوَجَلَّ گهر درس ۾ به علم دين جا موتي لٽائي سگهجن ٿا ۽ علم دين سکڻ جي ته چاڻي ڳالهه آهي ته حضرت سيدنا ابو هريره رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ کان روايت آهي ته حضور صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جن فرمايو ته جيڪو به الله عَزَّوَجَلَّ جي فرضن جي متعلق هڪ يا ٻه يا ٽي يا چار يا پنج ڪلما سکي ۽ ان کي سني نموني ياد ڪري ۽ پوءِ ماڻهن کي سيڪاري ته هو جنت ۾ ضرور داخل ٿيندو حضرت سيدنا ابو هريره رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ فرمائن ٿا مان رسول الله کان هي ڳالهه ٻڌڻ کان پوءِ ڪابه حديث نه پليس (التريغيب والترهيب ڪتاب العلم التريغيب في العلم الخ رقم 20 ج 1 ص 54)

ته پوءِ اوهان به گهر ۾ درس ڏيڻ جي نيت ڪريو اچو ترغيب جي لاءِ هڪ مدني بهار ٻڌون ٿيون

گهر درس شروع ڪري ڏنو

عطار والا (بوريوالا ضلع وهاڙي، پنجاب) جي هڪ اسلامي پيڻ جهالت جي اندهيري ۾ ٻڌل هئي شرعي پردي جو به ڪو ذهن نه هو خوش قسمتي سان ڪنهن ان کي شيخ طريقت امير اهل سنت باني دعوت اسلامي حضرت علاما مولانا ابو بلال محمد الياس عطار قادري رضوي دامت برڪاتهم العاليه جي زماني جي مشهور تاليف ”فيضان سنت“ تحفي طور پيش ڪئي ان جو چونڊ چونڊ مطالعو ڪرڻ سان ان کي اندازو ٿي ويو ته هي نهايت دل چسپ ۽ معلوماتي ڪتاب آهي ان کان پوءِ هن جو روزانو معمول بڻجي ويو ته فيضان سنت جي ڪجهه نه ڪجهه صفحن جو مطالعو ڪندي بلڪ پنهنجي ڏاڏي سائين کي به ٻڌائيندي هئي جنهن کي اهي گهڻي دل چسبي سان ٻڌندا هئا الحمد لله عَزَّوَجَلَّ ڪجهه عرصي کان پوءِ رمضان المبارڪ جي آخري ڏهن ڏينهن جو اعتڪاف مسجد بيت ۾ ڪرڻ جي سعادت حاصل ٿي ۽ ان اعتڪاف جي دوران شروع کان آخر تائين فيضان سنت پڙهڻ جي نيت ڪئي جڏهن نفلن ۽ تلاوت کان فارغ ٿيندي هئي ته فيضان سنت جي مطالعي ۾ مصروف ٿي ويندي ۽ گڏو گڏ پنهنجو

محاسبو به ڪندي هئي اميراهلسنت دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَةِ کان بيعت جي سعادت ته پهريان ئي حاصل ڪري چڪي هئي هاڻي ان جي اثر انداز تحرير پڙهڻ سان نيڪيون ڪرڻ ۽ گناهن کان بچڻ جو ذهن به بڻيو انهي جذبي جي ڪري ان پابندي سان گهر درس شروع ڪري ڏنو جنهن جي برڪت سان آهستي آهستي گهر ۾ مدني ماحول قائم ٿيڻ لڳو ٿي وي جي نحوست کان جان چٽي نمازن جي پابندي ۽ شرعي پردي جو ذهن بڻيو ۽ ايئن ان جي گهر جا سڀئي ماڻهو دعوت اسلامي سان وابسته ٿي سنتن تي عمل ڪرڻ لڳا الله عَزَّوَجَلَّ جو اهڙو ڪرم ٿيو جو ان جي شادي به دعوت اسلامي جي هڪ مبلغ سان نهايت سادگي سان ٿي وليمي جي رات اجتماع ذڪر ۽ نعت جو انعقاد به ٿيو الله عَزَّوَجَلَّ جي اميراهلسنت تي رحمت هجي انهن جي صدقي اسان جي مغفرت ٿئي.

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّ اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

”ويلنٽائن ڊي“ جون خرابيون

پياريون پياريون اسلامي پيرون! معاشري ۾ پڪيٽيل ناجائز رسمن ۽ ڏهاڙن مان هڪ ”ويلنٽائن ڊي“ به آهي. بسنت جيان اهو به غيرمسلمن جي ڏهاڙن مان هڪ ڏهاڙو آهي جيڪو ڪوڙ بڙائين جو مجموعو آهي. افسوس! صد ڪروڙ افسوس! بسنت جيان ”ويلنٽائن ڊي“ جي موقعي تي به ڪجهه نادان تمام شرعي حدن کي اورانگهي خوب گناهن جو بازار گرم ڪندا آهن. هن ڏهاڙي کي ملهائڻ جو انداز هي هوندو آهي ته نوجوان چوڪرا ۽ چوڪريون بي پردگي ۽ بي حياتي سان ميل ملاپ، تحفن سوکڙين جي ڏي وٺ کان وٺي فحاشي ۽ عرياني جي هر قسم جو مظاهرو ڪلي عام يا لڪي چوري جنهن جو جيترو وس هلي ٿو عام ڏنو يا ٻڌو ويندو آهي، گفٽ شاپس (gift shops) ۽ گلن جي دڪانن تي رش ۾ اضافو ٿي ويندو آهي ۽ انهن شين کي خريدڻ وارا به نوجوان چوڪرا ۽ چوڪريون هونديون آهن. ويلنٽائن ڊي تي هوٽلن جي بڪنگ عام ڏينهن جي مقابلي ۾ وڌي ويندي آهي. شراب جو (مَعَاذَ اللهِ عَزَّوَجَلَّ) تمام گهڻو ڪاروبار ٿيندو آهي جڏهن ته سمنڊ جي ڪناري تي بي پردگي ۽ بي حياتي جو هڪ نئون سمنڊ ڏسڻ ايندو آهي.

اهي ملڪ جتي غير مسلم مذهبي ۽ اخلاقي پابندين کان آزاد رهن ٿا ۽ فحاشي ۽ عرياني ۽ بي حياتي جي ڪمن کي اتي هر طرح جي قانوني چوٽ

حاصل آهي. ان ڏينهن جي ڏمچر مچائڻ، گوڙشور ڪرڻ کان بعض اوقات اهي به پريشان ٿي ويندا آهن ۽ ان جي خلاف بعض اوقات ڪٿي ڪٿي دٻيل احتجاج جي صڌاء به بلند ٿيندي رهندي آهي- پر وڏي ڏک ۽ افسوس جي ڳالهه هي آهي ته هن ڏينهن کي غير مسلمان جيان بي حياتي سان ملهائڻ وارا گهڻا مسلمان به الله پاڪ ۽ ان جي رسول ڪريم صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي عطا ڪيل پاڪيزه احڪامن کي نظر انداز ڪندي ڪلم ڪلا گناهن جو ارتڪاب ڪري نه صرف پنهنجي اعمال نامي جي سياهي ۾ اضافو ڪندا آهن بلڪ مسلم مُعاشري جي پاڪيزگي کي به ان بي هوڏگين سان ناپاڪ ۽ آلوده ڪندا آهن- بد نگاهي، بي پردگي، فحاشي ۽ عُرياني، اجنبي چوڪري ۽ چوڪرين جو ميل ملاپ، ڪل پوڳ، ان ناجائز تعلق کي مضبوط رکڻ جي لاءِ تحفن جو ڏي وٺ ۽ اڳتي بدڪاري تائين جي نوبت هي سڀ اهي ڳالهيون آهن جيڪي ان گناهن واري ڏينهن زور ۽ شور سان جاري رهنديون آهن، ۽ انهن سڀني شيطاني ڪمن جي ناجائز ۽ حرام هئڻ ۾ ڪنهن مسلمان کي ٿورو به شبو نٿو ٿي سگهي چوڻه قرآن ڪريم جي روشن آيتن ۽ نبي ڪريم صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي واضح ارشادن سان هنن ڪمن جو حرام هجڻ ثابت آهي. ان ڪري اسان کي گهرجي ته اسان ان طرح جي سمورين برائين کان بچون ۽ الله ڪريم کي راضي ڪرڻ وارن ڪمن ۾ لڳي وڃون- رب ڪريم اسان کي عمل جي توفيق عطا فرمائي-

امين بجاہ النبی الامين صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

صدقہ مجھے سرکار نواسوں کا عطا ہو اغیار کے ٹکڑوں سے شہنشاہ پچالو

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ عَلَى مُحَمَّدٍ

مجلسِ مکتبہ المدینہ

پياريون پياريون اسلامي پيڻرون! اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ دعوتِ اسلامي سڄي دنيا ۾ ڪم و بيش 104 شعبن ۾ نيڪي جي دعوت جون ڏومون مچائڻ ۾ مصروف آهي، جن مان هڪ شعبو ”مجلسِ مکتبہ المدینہ“ به آهي- اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ مکتبہ المدینہ تان جتي سُنتن پريا بيان ۽ ميموري ڪارڊ سڄي دنيا ۾ پهچي رهيا آهن، اتي

سَرڪارِ اعليٰ حضرت رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ ، اَمِيرِ اَهْلِسُنَّتْ دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَهُ ۽ الْمَدِينَةُ الْعِلْمِيَّةُ جا ڪتاب به لکن جي تعداد ۾ عوام جي هٿن ۾ پهچي سُنْتَن جا مدني گل مهڪائي رهيا آهن۔ مڪتبه المدينه جا هيٺئر تائين ڪم ويٺس 45 ذيلي شعبا قائم ٿي چڪا آهن۔

الله ڪرم ايا ڪرے تجھ پہ جہاں میں اے دعوتِ اسلامی تری دھوم مچی ہو

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيْب! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّد

پياريون پياريون اسلامي پيٽرون! اسان معاشري جي غلط رَسْمَن ۽ ڏهاڙن جي تباھ ڪارين جي باري ۾ ٻڌي رهيا آهيون۔ عام طور بعض نادان خوشي ۽ غمي جي موقعي تي غير شرعي رسمون ڪرڻ ۽ غير مسلمن جي ڏهاڙن ملهائڻ جا حد کان وڌيڪ شوقين هوندا آهن۔ دنيا هيڏانهن کان هوڏانهن ٿي وڃي، آنڌي، طوفان، سيلاب يا زلزلا اچن، قانون حرڪت ۾ اچي وڃي پوءِ به اهي انهن ناجائز رَسْمَن کي ادا ڪرڻ ۽ غير مسلمن جي تهوارن (ڏهاڙن) کي ملهائڻ جي بُري ارادي کان هڪ انچ به پوئتي هٽڻ جي لاءِ تيار ناهن ٿيندا، بالفرض ڪو انهن جي اصلاح ڪرڻ جي ڪوشش ڪري ۽ انهن کي هنن خرابين جا ديني ۽ دنياوي نقصان ٻڌائي ته جواب ملندو آهي ته اهي اسان جون خانداني رسمون آهن ۽ اسان جي ابي ڏاڏي جي زماني کان هلنديون اچن پيون، تنهنڪري اسان هنن رسمن کي بلڪل نه ڇڏينداسين۔ الامان والحفيظ۔ ياد رکو! ناجائز رَسْمَن جي لاءِ خاندان (Family) وغيره جي عمل کي دليل ناهن هرگز عقلمندي ناهي بلڪ شريعت جي ڪلم ڪُلا خلاف ورزي آهي، جيئن ته

غمي خوشي جي ناجائز رَسْمَن ۾ مبتلا ماڻهن کي نصيحت

تفسير صراط الجنان ۾ آهي: انهن ماڻهن کي پنهنجي طرز عمل تي غور ڪرڻ گهرجي جيڪي غمي خوشي جي موقعي تي شريعت جي خلاف رسمون ادا ڪرڻ ۽ ٻيا فعل ڪرڻ تي ڪو شرعي دليل پيش ڪرڻ جي بدران اهو چوڻ لڳندا آهن ته اسان جا وڏا پوڙها گهڻي عرصي کان اها رسم ۽ ڪم ڪندا پيا اچن ۽ اسان جي خاندان ۾ شايد ئي ڪو گهر اهڙو هجي جيڪو غمي خوشي جي موقعي تي انهن رسمن ۽ ڪمن کي نه ڪندو هجي، پوءِ اسان ڪنهن جي چوڻ تي انهن شين کي ڪيئن ڇڏي سگهون ٿا؟ جيڪڏهن اهي ماڻهو الله پاڪ

۽ ان جي رسول، رسول مقبول صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جي ڏنل احڪامن کي اڳيان رکي پنهنجي طرز عمل تي صحيح طريقي سان غور ڪن ته انهن کي به معلوم ٿي ويندو ته انهن جون ڪجهه رسمون ۽ فعل شريعت جي سراسر خلاف آهن ۽ اهي انهن جي ڪلهن تي پنهنجي ۽ ٻين جي گناهن جو تمام وڙني بار آهي - (صراط الجنان، ۱۰۴/۷)

شريعت جي مقابلي ۾ ابي ڏاڏي جي پيروي ڪرڻ ڪيئن؟

(ياد رکو!) شريعت جي مقابلي ۾ پتڪيل ابي ڏاڏي جي پيروي ڪرڻ حرام آهي - اهڙي طرح گناه جي ڪمن ۾ ابي ڏاڏي جي پيروي ناجائز آهي چوٽه بحڪم حديث الله ڪريم جي نافرماني جي ڪم ۾ ڪنهن جي اطاعت نٿي ڪري سگهجي - (مسلم، ڪتاب الاماره، باب وجوب طاعة الامراء... الخ، ص ۷۸۹، حديث ۴۷۶۵)

اسان وٽ شادي، موت (خوشي غمي) ۽ ٻين ڪيئي موقعن تي شريعت تي هلڻ جو چيو وڃي ته ماڻهو اڳيان اهو ئي ابي ڏاڏي، خاندان ۽ برادري جي رسم ۽ رواج جو عذر پيش ڪندا آهن اهو به سراسر غلط ۽ باطل آهي - سڄي ڳالهه جو خلاصو هي آهي ته بُرن جي پيروي بُري آهي ۽ چڱن جي پيروي چڱي جيئن اسان صحابه (عَلَيْهِمُ الرِّضْوَان) تابعين، ائم مجتهدين، اولياء و صالحين (رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِم اجمعين) جي پيروي ڪنديون آهيون ته اهو تمام سنو آهي چوٽه ان جو حڪم خود قرآن ڪريم ڏنو آهي جيئن فرمايو ويو:

ترجمو ڪنز الايمان : ۽ سچن جي

صحبت ۾ هجو.

وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿١١٩﴾ (پ ۱۱۹، التوبه: ۱۱۹)

هر نماز ۾ بزرگن جي پيروي جي دعا گهرڻ جو فرمايو، جيئن ارشاد آهي:

ترجمو ڪنز الايمان: انهن جو رستو جن تي تو احسان ڪيو نه (انهن جو) جن تي غضب ٿيو ۽ نه گمراهن جو.

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ۗ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴿٦٧﴾

(الفاتحه: 6-7)

الله ڪريم اسان کي چڱن جي پيروي ڪرڻ ۽ بُرن جي پيروي کان بچڻ جي توفيق عطا فرمائي - (صراط الجنان، ۱۰/۲۷۱ ملقطاً)

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّدٌ

پياريون پياريون اسلامي پيڙيون! صفر المظفر جو مبارڪ مهينو اسان جي وچ ۾ پنهنجون برڪتون لٽائي رهيو آهي. 17 صفر المظفر ۱۳۹۸ھ اُمّ عطار يعني امير اهلستت دامت بَرَكَاتُهَا الْعَالِيهه جي والده ماجده رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهَا جو ڏينهن آهي ته اچو! انهيءَ مناسبت سان اُمّ عطار رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهَا جو مختصر تعارف ٻڌون ٿيون:

اُمّ عطار رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهَا جو مبارڪ ذڪر

امير اهلستت، باني دعوتِ اسلامي دامت بَرَكَاتُهَا الْعَالِيهه جي والده ماجده رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهَا هڪ نيڪ ۽ پرهيزگار خاتون هئي. جن مڙس جي وفات جي باوجود سخت ترين معاشي آزمائشن ۾ به پنهنجن ٻارن جي اسلامي طريقي جي مطابق تربيت ڪئي، جنهن جو واضح ثبوت خود امير اهلستت دامت بَرَكَاتُهَا الْعَالِيهه جي بابرڪت ذات آهي. امير اهلستت هڪ پيري ٻڌايو ته اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ والده محترم جو شروع کان ئي فرضن ۽ واجبن تي عمل ڪرڻ ۽ ڪرائڻ جو ايتري قدر ذهن هو جو ننڍي عمر کان ئي اسان پيٽ پائرن کي نمازن جي تلقين فرمائڻ سان گڏ سختي سان عمل به ڪرائينديون هيون، خاص ڪري فجر نماز جي لاءِ اسان سڀني کي لازمي جاڳائينديون هيون. والده ماجده جي اهڙي طرح تلقين ۽ تربيت جي بَرَڪت سان مون کي ياد نٿو پوي ته منهنجي ننڍپڻ ۾ به ڪڏهن فجر نماز رهجي وئي هجي.

شيخ طريقت، امير اهلستت دامت بَرَكَاتُهَا الْعَالِيهه فرمائن ٿا ته والده محترم جو شبِ جُمُعَه (جمعي جي رات) جو مينادر (باب المدينه ڪراچي) جي علائقي ۾ انتقال ٿيو. موت جي وقت مون کي وڌيڪ ياد ڪري رهي هئي، پيٽ ٻڌايو: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ ڪلمو شريف ۽ اِسْتِغْفَار پڙهڻ کان پوءِ زبان بند ٿي. خاص ڪري غُسل ڏيڻ کان پوءِ چهرو نهايت ئي روشن ٿي ويو هو. جنهن زمين جي ٽڪر تي رُوح قبض ٿيو، ان مان ڪيئي ڏينهن تائين خوشبو پئي آئي ۽ خصوصاً رات جي ان حصي ۾ جنهن ۾ انتقال ٿيو هو، ان ۾ مختلف قسم جي خوشبوئن جي مهڪ ايندي هئي. تيجهي واري ڏينهن صبح جي وقت ڪجهه گلاب جا گل وٺي رکيا هئا جيڪي شام تائين تقريباً تروتازه رهيا جيڪي مون پنهنجي هٿ سان

والده جي قبر تي چڙهايا۔ يقين ميجو ان ۾ اهڙي عجيب مهڪندڙ خوشبو هئي جو مان حيران رهجي ويس، ڪڏهن گلاب جي گلن مان مون اهڙي خوشبو نه سونگهي هئي نه هيئنر تائين سونگهي آهي بلڪ ڪلاڪن تائين اها خوشبو منهنجي هٿن مان به ايندي رهي۔ (تذڪره امير اهل سنت (قسط 2)، ص ۴۱ ملتقطاً)

عرس پاڪ آگيا اُمّ عطار کا مولا روضه ڏکھا اُمّ عطار کا
ان سے عطار کی ہم کو نعمت ملی حق ہو کیسے ادا اُمّ عطار کا

صَلُّوْا عَلَي الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَي مُحَمَّدٍ

پياريون پياريون اسلامي پيرون! 20 صفرالمظفر جو حضرت سيدنا داتا علي هجويري رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ جو به عرس پاڪ آهي۔ اچو! انهيءَ مناسبت سان داتا گنج بخش جو مختصر تعارف ٻڌون ٿيون:

ولادت ۽ نسبي سلسلو

حُضُورِ سِيدِ دَاتَا گَنجِ بَخْشِ عَلِي هَجُوِيرِي رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ جِي وَلَادَتِ بَا سَعَادَتِ ڪم و بيش 400 ه ۾ غزني شهر ۾ ٿي۔ ڪجهه عرصي کان بعد سندن خاندان محلہ هجوير اچي ويو، انهيءَ نسبت سان پاڻ هجويري سڏرائن ٿا. (اردو دائره المعارف ۹۱/۹، ملخصاً) سندن نالو ”علي“ والد جو نالو ”عثمان“ آهي۔ ۽ کين سلسله نسب چيهين واسطي کان سيد الشهداء، راکب دوش مصطفى، حضرت سيدنا امام حسن مجتبيٰ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ سان وڃي ملي ٿو۔ (بزرگان لاهور، ص ۲۲۲ ملتقطاً) ۽ سندن ڪنيت ”ابوالحسن“ آهي۔ (اردو دائره المعارف، ۹۱/۹) جڏهن ته مشهور ۽ معروف لقب ”گنج بخش“ ۽ داتا صاحب آهي۔ حضرت سيدنا داتا علي هجويري رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ تمام وڏا عالم دين، شيخ طريقت، عبادت گذار ۽ متقي بزرگ هئا، سندن ڪتاب ڪشف المحجوب سڄي دنيا ۾ مشهور آهي۔ سندن وصال پرمال 20 صفرالمظفر ۶۶۵ ه جو مرڪز الاوليا لاهور (پاڪستان) جي سر زمين تي ٿيو ۽ اتي ئي سندن مزار واقع آهي جيڪا دعائن جي قبوليت جو مقام آهي۔ داتا صاحب جي سيرت مبارڪ جي حوالي سان وڌيڪ معلومات حاصل ڪرڻ جي لاءِ مڪتبه المدينه جو رسالو ”فيضان داتا علي هجويري“ جو مطالعو ڪريو۔

ايندڙ هفتيوار اجتماع جي بيان جون جھلڪيون

پياريون پياريون اسلامي پيرون! آئنده هفتيوار اجتماع جو بيان اعليٰ حضرت، امام اهل سنت مولانا شاه امام احمد رضا خان رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ جِي تصوف جِي واقعن تي مشتمل هوندو، سڀ کان پهريان اعليٰ حضرت رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ جِي بيعت ۽ خلافت جو هڪ دلچسپ واقعو، اعليٰ حضرت جو مختصر تعارف ۽ سندن سيرت جون ڪجهه جهلڪيون بيان ٿينديون، اعليٰ حضرت رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ ڪي نماز باجماعت سان ڪيتري محبت هئي ۽ توڪل ۽ قناعت ۾ پاڻ ڪيتري قدر بلند مقام تي پهتل هئا، هن بابت سندن سيرت جا ڪجهه واقعا به اسان ٻڌنديون سين، خلاف شرع ڪمن کي طريقت جو نالو ڏيندڙن جِي باري ۾ عالم سڳورن جيڪي ارشاد بيان فرمايا آهن انهن کي به بيان ڪيو ويندو- تنهنڪري! آئنده اربع به اجتماع ۾ حاضري جِي نيت ڪريو،

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

عقيقي جون سنتون ۽ آداب

پياريون پياريون اسلامي پيرون! اچو! شيخ طريقت، امير اهل سنت حضرت علامه مولانا ابو بلال محمد الياس عطار قادري رضوي ضيائي دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَهُ جِي رسالي غفلت مان عقيقي جون ڪجهه سنتون ۽ آداب ٻڌون ٿيون- فرمانِ مُصْطَفِي صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ آهي: ”ٻار پنهنجي عقيقي جِي عيوض گروي آهي، ستين ڏينهن ان جِي طرفان جانور ذبح ڪيو وڃي، نالو رکيو وڃي ۽ ان جو مٿو ڪوڙيو وڃي-“ (ترمذي ج ۳ ص ۱۷۷ حديث ۱۵۲۷) ❖ ”گروي“ ٿيڻ جو مطلب هي آهي ته ان مان پورو نفعو حاصل نه ٿيندو جيسيتائين عقيقو نه ڪيو وڃي ۽ ڪجهه (مُحَدِّثَن) چيو ته ٻار جِي سلامتي ۽ ان جِي نَشُوؤنما (پرورش) ۽ ان ۾ چڱيون خوبيون ٿيڻ عقيقي سان وابسته آهن- (بهار شريعت، ۳/۳۵۴) ❖ ٻار پيدا ٿيڻ جِي شڪراني ۾ جيڪو جانور ذبح ڪيو وڃي ٿو ان کي عقيقو چئبو آهي- (بهار شريعت، ۳/۳۵۵) ❖ پٽ جِي عقيقي ۾ ٻه ٻڪر ۽ نياڻي جِي عقيقي ۾ هڪ ٻڪري ذبح ڪئي وڃي يعني پٽ جِي عقيقي ۾ نر جانور ۽ نياڻي جِي عقيقي ۾ مادي مناسب آهي- (بهار شريعت، ۳/۳۵۷) ❖ قرباني جِي اُٺ وغيره ۾ عقيقي جِي شرڪت ٿي سگهي ٿي- ❖ عقيقو فرض يا واجب ناهي صرف مُسْتَحَب سنت آهي-

(جيڪڏهن گنجائش هجي ته ضرور ڪرڻ گهرجي، نه ڪري ته گناهه ناهي، البت عقيقي جي ثواب کان محرومي آهي) غريب ماڻهو کي هرگز اهو جائز ناهي ته وياج تي پئسا کڻي عقيقو ڪري- (اسلامي زندگي، ص ۲۷) ❖ ٻار جيڪڏهن ستين ڏينهن کان پهريان ئي مري ويو ته ان جو عقيقو نه ڪرڻ سان ان جي شفاعت وغيره تي ڪو به اثر نه پوندو ڇو ته هو عقيقي جو وقت اچڻ کان پهرين ئي گذاري ويو- ها جنهن ٻار عقيقي جو وقت پاتو يعني ست ڏينهن جو ٿيو ۽ بنا عذر شرعي، طاقت هجڻ جي باوجود ان جو عقيقو نه ڪيو، ته ان جي لاءِ اهو آيو آهي ته اهو پنهنجي ماءُ پيءُ جي شفاعت نه ڪري سگهندو- (فتاويٰ رضويه، ۲۰/۵۹۶) ❖ عقيقو ولادت جي ستين ڏينهن سنت آهي، ۽ اهو ئي افضل آهي، نه ته چوڏهين، يا ايڪيهين ڏينهن تي- (فتاويٰ رضويه، ۲۰/۵۸۶) ❖ عقيقي جي جانور ۾ اهي ئي شرط آهن جيڪي قرباني جي جانور جي لاءِ هوندا آهن. ان جو گوشت فقيرن ۽ عزيزن، متن مائتن ۽ دوستن احبابن ۾ ڪچو ورهايو وڃي يا پچائي ڏنو وڃي يا انهن کي مهماني طور ڪارايو وڃي اهي سڀئي صورتون جائز آهن- (بهار شريعت، ۳/۳۵۷) ❖ جيڪڏهن ستين ڏينهن نه ڪري سگهو ته جڏهن چاهي ڪري سگهجي ٿو، سنت ادا ٿي ويندي- (بهار شريعت، ۳/۳۵۶)

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

طرح طرح جون هزارين سنتون سڪڻ جي لاءِ مڪتبه المدينه جي شايع ٿيل ڪتاب 312 صفحن تي مشتمل ڪتاب ”بهار شريعت“ حصو 16 ۽ 120 صفحن جو ڪتاب ”سنتين اور آداب“ هديو ڏئي حاصل ڪيو ۽ پڙهو.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ